T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2016 / 591
KARAR NO : 2016 / 594
KARAR TR : 28.11.2016

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararın davalı idarece giderilmesi istemiyle açtığı rücuen tazminat davasının, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk

K A R A R

Davacı : A.Sigorta A.Ş.
Vekili : Av. E. B.
Davalı : Bursa Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. S.D.G. (İdari Yargıda)

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; D.A. adına kayıtlı 16 BDE 69 plaka sayılı aracın davacı tarafından 77629345 kasko sigorta poliçesi ile teminat altına alındığını, aracın 14.10.2014 tarihinde, ana arter olan ve KTK uyarınca karayolu sayılan ortadan bölünmüş Sevinç caddesinde davalı belediyenin yaptığı yol çalışmasından dolayı cadde ortasında tedbirsizce bıraktığı kum yığınına çarptığını, araçta meydana gelen 4.261,68 TL'lik hasar bedelinin davacı tarafından sigortalıya ödendiğini, KTK ve TBK gereğince davalı belediyenin hasar kusur nispetince sorumlu olduğunu ileri sürerek fazlaya dair hakları saklı kalmak kaydıyla 2.120,84 TL'nin davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açılmıştır.

Bursa 4. Asliye Hukuk Mahkemesi: 14.01.2015 gün ve E:2015/27 K:2015/24 sayılı kararı ile "… Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olup, mahkemece kendiliğinden (re'sen) dikkate alınması zorunludur. Bu nedenle adli yargının yargı yolu bakımından görevsiz bulunması nedeniyle dava dilekçesinin görevsizlik nedeniyle reddine…" şeklindeki gerekçesi ile dava uyuşmazlığın 2577 İYUK hükümleri uyarınca İdari Yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğinden HMK 114/1-b ve 115/2 maddeleri uyarınca davanın usulden reddine karar vermiş, bu verilen karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Bursa 3. İdare Mahkemesi: 09.11.2015 gün ve E:2015/372 K:2015/1203 sayı ile "… davacı tarafından sunulan 20/08/2015 havale tarihli dilekçeyle zararın yol yapım çalışmasına yürüten şirketten ilamsız takip suretiyle tahsil edildiğinin görülmekte olup, davacının tazminini istediği zararın davacıya ödenmiş olması karşısında" konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermiş, karara davalı vekilince itiraz edilmiştir.

Bursa Bölge İdare Mahkemesi Birinci Kurul: 31.05.2016 gün ve E:2016/300 K:2016/791 sayı ile ". 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110. maddesinde; işleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceği hüküm altına alınmıştır.

Bakılan dava, davalı idarenin bakım ve onarımından sorumlu ve üzerinde meydana gelen engel ve tehlikeleri kaldırmakla yükümlü olduğu yolda meydana gelen kazadan doğan zararın tazmini isteminden kaynaklanmakta olup, bu nedenle 2918 sayılı Kanundan doğan bir sorumluluk davası niteliğindedir.

Buna göre, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün 2918 sayılı Kanunun 110. maddesi uyarınca adli yargının görevine girdiği sonucuna ulaşıldığından, işin esasına girilmek suretiyle "konusu kalmayan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığı" yolunda verilen itiraza konu kararda hukuki isabet görülmemiştir.

Öte yandan, kesin olan bu kararımız uyarınca Mahkemece yeniden karar verilirken, konuyla ilgili olarak Bursa 4. Asliye Hukuk Mahkemesince verilmiş olan "görev ret" kararı dikkate alınmak suretiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesinde düzenlenmiş olan prosedürün işletilmesi gerekeceği de açıktır…" şeklindeki gerekçe ile hükmün bozulmasına karar vermiştir.

Bursa 3. İdare Mahkemesi: 06.10.2016 gün ve E:2016/1205 sayılı gönderme kararı ile "..2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un "Yargı Mercilerinin Uyuşmazlık Mahkemesine Başvurmaları" başlıklı 19. maddesinde, "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir." hükmü yer almaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı vekili tarafından aynı istemle Bursa 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2015/27 esasına kayden açılan davada, anılan Mahkemenin 14/01/2015 gün ve E:2015/27, K:2015/24 sayılı kararıyla idari yargının görevli olması nedeniyle davanın reddine karar verildiği, bu kararın kesinleşmesi üzerine, 30/03/2015

tarihinde kayda giren dilekçeyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14. maddesinin 3. bendinde, dava dilekçelerinin görev ve yetki, idari merci tecavüzü, ehliyet, idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı, süre aşımı, husumet ve 3. ve 5. maddelere uygun olup olmadıkları yönlerinden sırasıyla inceleneceği belirtildiğinden, öncelikle önümüzdeki uyuşmazlığın idari yargı yerinin görev alanına girip girmediğinin irdelenmesi gerekir.

Anayasa'nın 125. maddesinin son fikrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b. maddesinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı hakları ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava türleri arasında sayılmıştır.

Buna göre idare personelinin dikkatsizlik ve tedbirsizliği sonucu oluşan kişisel kusura değil de, zararın kamu hizmetinin yürütülmesi sırasında doğduğu nedeniyle idarenin hizmet kusuruna dayanılmış olması karşısında, kamu hizmeti yürüten davalı idarelerin hizmeti yürüttüğü sırada kişilere verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, olayda kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanmasını gerektirmektedir. Bu hususların saptanması ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, 2577 sayılı Yasa'nın 2/1-b maddesi kapsamında bulunan tam yargı davasının görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olduğu açıktır.

Buna karşın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 13/1. maddesinde "Karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşlar, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlüdür." hükmü ile 14. maddesinde " Karayolu yapısı ve trafik işaretleri ile ilgili olarak;

Karayolu yapısı üzerine, trafiği güçleştirecek, tehlikeye sokacak veya engel yaratacak, trafik işaretlerinin görülmelerini engelleyecek veya güçleştirecek, şekilde bir şey koymak, atmak, dökmek, bırakmak ve benzeri hareketlerde bulunmak,

Karayolu yapısını, trafik işaretlerini ve karayoluna ait diğer yapı ve güvenlik tesislerini, üzerlerine yazı yazarak, çizerek veya başka şekillerde bozmak, yerlerini değiştirmek veya ortadan kaldırmak, Yasaktır.

Meydana gelen tehlike ve engeller, ilgili kuruluşlar ve zabıtaca ortadan kaldırılır, bozukluk ve eksiklikler yolun yapım ve bakımından sorumlu kuruluşça derhal giderilir, zarar karşılıkları ve masrafları sorumlulara ödetilir" hükmüne, yine aynı Kanun'un 19/01/2011 tarih ve 27820 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesi ile değişik 110. maddesinde ise "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir." hükmüne yer verilmiştir.

Bakılan davanın; davacı şirketin sigortalamış olduğu aracın kaza yapmasında davalı idarenin de kusuru bulunduğundan bahisle sigortalıya ödenen 4.261,68-TL hasar bedelinden davalı idarenin kusur oranına tekabül eden 2.120,84-TL'sinin tazmini istemiyle anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla, yukarıda açıklanan nedenler ve 2918 sayılı Yasanın 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde bakılan dava; davalı idarenin yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu ve üzerinde meydana gelen engel ve tehlikeleri ortadan kaldırmakla yükümlü olduğu bir karayolunda meydana gelen kazadan doğan zararın tazmini isteminden kaynaklanmakta olup, bu nedenle de 2918 sayılı Kanun'dan doğan bir sorumluluk davası niteliğindedir.

Bu bağlamda; uyuşmazlığın görüm ve çözümünde anılan Kanun'un yukarıda aktarılan 110. maddesi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmaktadır…" şeklindeki gerekçe ile 2247 sayılı yasanın 19. maddesi uyarınca olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU' nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN' ın katılımlarıyla yapılan 28.11.2016 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Bursa 3.İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU' nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ' nin adli yargı, Danıştay Savcısı Yakup BAL' ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davalı idarenin sorumluluk sahasında kalan yolda meydana gelen kaza nedeniyle ödenen hasar bedelinin rücuan tazmin edilmesi istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1.maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları

koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, kazanın sigortalı araç seyir halindeyken gerçekleştiği, bu kaza neticesinde oluşan hasar bedelini ödeyen davacının rücuan tazmin talebiyle bakılan bu davayı açtığı anlaşılmaktadır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, Bursa 3. İdare Mahkemesinin Başvurusunun Kabulü ile Bursa 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 14.01.2015 gün ve E:2015/27, K:2015/24 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Bursa 3. İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Bursa 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 14.01.2015 gün ve E:2015/27, K:2015/24 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 28.11.2016 gününde, Üye Süleyman Hilmi AYDIN' ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
NECİPOĞLU	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Yüksel
AYDIN	AKBULUT	DOĞAN

KARŞI OY

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 28.09.2015 gün ve E:2015/670 K:2015/671 sayılı kararında belirtmiş olduğum düşünce doğrultusunda sayın çoğunluğun görüşüne katılamıyorum. 28.11.2016

ÜYE
Süleyman Hilmi AYDIN